

Socialnämnden i Vingåkers kommun

643 80 VINGÅKER

Verksamhetstillsyn avseende korttidsvistelse enligt 9§ 6 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt myndighetsutövning

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar att avsluta ärendet utan ytterligare åtgärder.

ÄRENDET

Den genomförda tillsynen har ingått i Länsstyrelsens genomgång av hur länets kommuner tillgodoser familjers behov av korttidsvistelse för barn och ungdomar med funktionshinder. Tillsynen har även omfattat myndighetsutövningen inom området funktionshinder.

Tillsynen genomfördes den 23 maj 2007. Under tillsynsbesöket fördes en diskussion med ordförande i socialnämnden, socialchef samt omsorgssekreterare kring hur Vingåkers kommun tillgodoser familjers behov av korttidsvistelse enligt LSS. Då tillsynen även avsett myndighetsutövningen för människor med funktionsnedsättning har socialchef och omsorgssekreteraren även intervjuats enskilt. Utöver intervjuer och diskussion har även granskning av tolv akter genomförts. Aktgranskningen berörde såväl barn som vuxna brukare.

UTBILDNING

Socialchefen är utbildad skyddsingenjör. Han hade arbetat som chef sedan 1990 såväl inom privat sektor som inom Landstinget innan han för cirka två år sedan började arbeta som socialchef i Vingåker. Vid tillsynens genomförande saknades en IFO chef, varför socialchefen arbetade mer direkt med dessa frågor än vad han vanligen gjorde.

Den handläggare som intervjuats är ålderdomshemsföreståndare i grunden och har därutöver utbildning i handläggning och dokumentation (10p) samt kvalitetssäkring (5p). Hon har arbetat som LSS handläggare sedan december 1993. Innan dess har hon arbetat inom såväl barnomsorg som äldreomsorg.

HANDLEDNING OCH KOMPETENS UTVECKLING

Socialchefen hade ingen egen handledning och hade heller inte haft någon sådan på många år. Han hade dock möjlighet att få fortbildning i tjänsten och

hade under det senaste året genomgått en chefsutbildning på Linköpings universitet som vänder sig specifikt till kommuner ex. socialchefer, personal- och ekonomichefer m.m.

Handläggarna hade tidigare handledning kring lösningsfokuserat arbetssätt. Då arbetsbelastningen var så hög var de dock tvungna att prioritera bort handledning, varför handläggarna inte hade någon handledning vid tillsynsbesöket. Under det senaste året har den handläggare som intervjuats haft utbildning kring autism via Dammsdalsskolan. Handläggaren har även varit på information kring BBiC¹, som är ett system för att se barns behov i utredningar kring insatser. Då arbetsbelastningen är hög inom LSS området hann hon dock endast delta en dag i denna utbildning.

Stöd i det dagliga arbetet fanns inte för handläggare, då det endast fanns en LSS handläggare i kommunen vid tillsynens genomförande. Denna handläggare ansåg dock att behov av sådant stöd inte fanns då hon arbetat länge med dessa frågor.

HANDLÄGGARE

I Vingåker finns tre handläggare som handlägger ärenden avseende äldreomsorg. En av dessa handlägger även ärenden som avser lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Under senare år har det skett många byten av såväl chefstjänstemän som handläggare i kommunen.

Den intervjuade handläggaren ansvarar för ärenden som avser såväl LSS som äldreomsorg. I arbetsuppgifterna ingår att handlägga ärenden som avser äldreomsorg så som: hemtjänst, särskilt boende, korttidsboende, dagvård, demensdagvård, ledsagare, mattjänst, trygghetslarm. Inom området funktionshinder förekommer såväl ärenden som avser socialpsykiatri såsom kontaktperson, boendestöd, daglig verksamhet och gruppboende som alla insatser enligt LSS.

Arbetsuppgifter som enligt "Arbetsuppgifter/flödesschema" som är eftersatta och ej hinns med är tillsyn av enskild verksamhet, utvecklingsarbete LSS, omprövning/uppföljning av beslutade insatser enligt LSS och SoL, munhälsobedömning/tandintyg samt dokumentation.

BRUKARINFLYTANDE

Det finns inget brukarråd i Vingåker för personer med funktionshinder. I enskilda personärenden däremot förs en dialog med brukaren alt. företrädare för att få reda på brukarens önskemål.

I kommunens riktlinjer finns begränsningar vad det gäller avlösarservice. Finns behov av mer avlösning än vad riktlinjerna anger tas detta upp till politisk nivå.

¹ Barns Behov i Centrum

INFORMATION

Det saknas informationsmaterial i kommunen kring insatser till människor med funktionsnedsättningar.

INDIVIDUELL PLAN

Under alla år som handläggaren arbetat med LSS har det endast förekommit en förfrågan om individuell plan. Då detta skedde var det med anledning av att en ung vuxen skulle flytta hemifrån. På grund av tidsbrist finns dock inte heller utrymme att informera med aktivt kring detta.

SAMVERKAN

Samverkan sker med såväl Försäkringskassa som Landstingets habiliteringsverksamheter. När någon ungdom är på väg att sluta skolan för att börja på daglig verksamhet sker även samverkan med särskolan.

KORTTIDSVISTELSE

Flertalet av de familjer som ansöker om korttidsvistelse önskar att korttidsvistelsen verkställs på institution, s.k. korttidshem. Vid tiden för tillsynsbesöket köpte Vingåkers kommun korttidsplatser för barn och ungdomar av Katrineholms kommun, då kommunen saknar egna korttidsplatser för barn och ungdom. Katrineholms kommun hade dock gett signaler att de i framtiden skulle ha svårt att sälja platser till Vingåkers kommun.

I de fall kommunen inte kan erbjuda korttidsvistelse i form av korttidshem söker handläggaren istället en korttidsfamilj till brukaren. Största svårigheten som handläggaren ser det är då en brukare har behov av korttidsvistelse under vardagar, det är ofta lättare att få tag på en familj som kan tänka sig att ta emot ett barn under helger. I några fall har brukaren erbjudits avlösarservice i hemmet som ett alternativ till korttidsvistelse. Någon har även fått utökad insats från kontaktperson.

En lösning kommunen praktiserar under lov är att köpa lägerplats 3 – 4 veckor varje sommar, samt under höst- och sportlov. Detta är dock främst en lösning för lite äldre barn.

FRAMTIDA PLANERING FÖR INSATSER ENLIGT LSS

En utbyggnad av korttidsvistelse inom kommunen finns inte med på agendan inom närtid. Om Katrineholm helt slutar sälja platser kan det dock bli aktuellt att tänka om kring detta enligt socialchefen.

Vingåkers kommun har även problem att ordna korttidstillsyn (förlängd skolbarnsomsorg) för ungdomar, då man saknar egen sådan verksamhet. Även här har man köpt platser från Katrineholms kommun.

AKTGRANSKNING

Akterna förvaras inlåsta i ett brandsäkert rum, där de förvaras i kronologisk ordning.

I tillsynen har tolv personakter granskats, hälften av akterna avsåg kvinnor och hälften män. Åldrarna har varierat mellan 4 år – 63 år. Inte någon av de granskade akterna innehöll en individuell plan enligt 10§ LSS. Huvuddelen av akterna innehöll skriftliga ansökningar (7 st) och i en fanns dokumenterat att ansökan skett muntligt. Övriga akter avsåg omprövningar av tidigare givna beslut.

I samtliga akter som granskats framgår vilka insatser som söks och vem som sökt insatsen. Det finns i samtliga akter en beskrivning av aktuell situation och en behovs bedömning och i alla akter utom två framgår även mål med insatsen.

Samtliga beslut överensstämmer med ansökan och är daterade och signerade.

I intervjun med handläggaren framkom dock att hon ofta inte hann ompröva ärenden. De ärenden som avser LSS blir ofta nedprioriterade eftersom de ärenden som avser äldreomsorg ofta är mer akuta.

BARNS BÄSTA

Handläggaren anger att vad som är barns bästa också måste ses på längre sikt. I detta lägger hon exempelvis att föräldrarna skall orka i längden. Samtal med barn sker i flera fall, men då barnen många gånger har stora funktionshinder sker ofta samtal kring barnens behov med föräldrarna.

Handläggaren har varit på information tillsammans med socialsekreterarna kring BBiC.

JÄMSTÄLLDHET

I Vingåkers kommun har man genomfört lönekartläggning m.m. utifrån ett personalperspektiv, däremot har man inte diskuterat jämställdhet utifrån ett brukarperspektiv.

LÄNSSTYRELSENS KOMMENTARER OCH BEDÖMNING

*"Handläggarna arbetsuppgifter är på många sätt samma som för handläggare inom övriga socialtjänsten. Utmärkande för arbetet att bedöma behov och besluta om bistånd och insatser för personer med funktionshinder är bl.a. att handläggaren måste ha god kunskap om Socialtjänstlagen (SoL) och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och lagarnas relation till varandra. Andra särdrag är att det sällan handlar om tillfälliga insatser som kan upphöra. Behovet av stöd kan vara livslångt men stödet måste anpassas utifrån den enskildes ålder, situation m.m. Handläggaren arbetar också ofta med människor i olika åldrar."*²

² Socialstyrelsen: Socialt arbete med personer med funktionshinder – förslag till kompetensbeskrivning för handläggare s. 8

Socialstyrelsen har identifierat ett antal områden som har betydelse för handläggningsprocessen. De områden som handläggaren behöver ha såväl teoretiskt kunnande som praktiska färdigheter och förhållningssätt inom är:

- kunskap om funktionshinder och dess konsekvenser
- kunskap om samhället, reformer och stödsystem
- kunskap om juridik
- kunskap om utredning, bedömning och dokumentation
- kunskap om information och samtal
- kunskap om samarbete och samordning
- kunskap om insatser och genomförande
- kunskap om uppföljning, utvärdering och utveckling samt
- förhållningssätt och bemötande

För att kunna nå dit anser Länsstyrelsen att en LSS handläggare skall ges:

- möjlighet till fortbildning
- möjlighet till handledning
- stöd i det dagliga arbetet

Det är Länsstyrelsens uppfattning att då de personer som omfattas av LSS är människor med mycket stora och varierande funktionshinder krävs att handläggaren ges tid till att utreda varje enskilt ärende på ett rättssäkert sätt. Vid tillsynsbesöket framkom att den handläggare som har ansvaret för handläggningen av ärenden enligt LSS och rekrytering av exempelvis korttidsfamiljer använde större delen av sin arbetstid till att handlägga ärenden inom äldreomsorgen. Detta anser Länsstyrelsen vara oroande eftersom människor med stora funktionshinder då riskerar att få vänta längre än nödvändigt på insatser som är väsentliga för deras dagliga liv. Länsstyrelsen anser det även oroväckande att kommunen prioriterat bort arbetsuppgifter så som omprövning av beslut och dokumentation.

Länsstyrelsen bedömer dock att de akter som granskats har varit i ordning och att de förvaras på ett sådant sätt att ingen obehörig kommer åt dem. I akterna framgår såväl vem som sökt insatsen som vad som sökts. Det har gjorts behovsbedömningar i samtliga fall och besluten är daterade och signerade.

Länsstyrelsen bedömer vidare att Vingåkers kommun saknar en planering för hur behovet av korttidsvistelse och korttidstillsyn skall lösas om Katrineholms kommun inte längre har möjlighet att sälja platser.

Ulla Eriksson

Ramona Persson